

**Stanowisko
Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
z dnia 12 lutego 2016 r .**

w sprawie: **negatywnego stanowiska Rządu z dnia 12 stycznia 2016 r. do obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (druk nr 24)**

Zarząd Śląskiego Związku Gmin i Powiatów z przykrością zapoznał się z informacją o negatywnym stanowisku Rządu wobec obywatelskiego projektu ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego przedstawionym w piśmie z dnia 12 stycznia 2016 r. skierowanym do Marszałka Sejmu RP.

Obywatelski projekt ustawy o dochodach jst został złożony do łaski marszałkowskiej w dniu 27 września 2012 roku. Projekt jest wynikiem inicjatywy samorządów lokalnych i korporacji samorządowych. Intencją tej inicjatywy była chęć przywrócenia równowagi finansowej samorządów lokalnych, naruszonej przez różnorakie zmiany, które nastąpiły w ustawodawstwie od 2005 roku. Obywatelski projekt ustawy miał na celu zrekompensowanie samorządom ubytków w ich budżetach spowodowanych wprowadzeniem przez władze centralne nowych zadań dla jst bez zabezpieczenia środków na te zadania.

Zobrazowaniem skali powyższego problemu są efekty tej praktyki, w tym wynikające z wprowadzenia ulgi prorodzinnej, skutkującej zmniejszeniem należnych udziałów o kwotę 2,6 mld zł oraz zmiany skali podatkowej, skutkującej zmniejszeniem udziałów w PIT o kwotę 4,2 mld zł. Skutki pozostałych zmian m.in. w ustawach: o opłacie skarbowej; o podatkach i opłatach lokalnych; o podatku od spadków i darowizn; o podatku dochodowym od osób fizycznych; o podatku od czynności cywilno-prawnych wynoszą ponad 1,2 mld zł. Nie ulega wątpliwości, że po upływie ponad trzech lat od momentu, gdy projekt ustawy trafił do Sejmu, wymaga on uaktualnienia zarówno w zakresie przeprowadzonych symulacji, jak i dokonanych po jego wniesieniu zmian prawnych.

Sejm poprzedniej kadencji nie zajął się jednak tym projektem. W związku z powyższym jego odczytanie na początku kadencji nowego parlamentu samorządowcy przyjęli z dużymi nadziejami. Podkreślić także należy, że podczas pierwszego czytania w Sejmie w dniu 25 listopada 2015 r. projekt ten został pozytywnie oceniony przez wszystkie sejmowe kluby.

Rząd ocenił jednak projekt ustawy całkowicie negatywnie. Użyte w stanowisku Rządu argumenty, zwłaszcza teza o obowiązku partycypacji jednostek samorządu terytorialnego w zmianach służących celom gospodarczym i społecznym, pozwalają przypuszczać, że Rząd nie zamierza w jakikolwiek sposób rekompensować strat finansowych samorządów wynikających bezpośrednio z rozwiązań legislacyjnych. Rząd w swoim stanowisku stwierdza, iż na przestrzeni lat 2012-2015 jst w związku z nowelizacjami ustaw bądź nowymi regulacjami prawnymi otrzymały dodatkowe dochody (wymienione w stanowisku Rządu w 7 punktach) w wysokości około 5,3 mld zł, co średniorocznie daje jedynie ok. 1,3 mld zł.

Natomiast ubytek w dochodach jst to kwota rocznie ponad 8 mld zł. W związku z tym nie można się zgodzić z argumentacją Rządu, iż samorzady otrzymują adekwatne i wciąż zwiększające się środki na realizowane przez nie zadania. Stanowisko Rządu jest wyjątkowo jednostronne, bowiem wskazuje tylko zmiany ustawowe, które zostały wprowadzone na przestrzeni lat 2012-2015 i mają pozytywny wpływ na stronę dochodową jst. Rząd nie wziął jednak pod uwagę drugiej strony, tj. obciążenia jst dodatkowymi zadaniami, które w tym samym okresie przekazane zostały im do realizacji. Zarząd Śląskiego Związku Gmin i Powiatów stoi na stanowisku, iż przedłożony projekt ustawy o zmianie ustawy o dochodach jst nie może być odrzucony i powinien być poddany dalszemu procesowi legislacyjnemu.

Pragniemy podkreślić, że zgodnie z obowiązującym systemem prawnym wszelkie zmiany w zakresie zadań i kompetencji samorządów powinny następować wraz z odpowiednimi zmianami zapewniającymi samorządom źródła ich finansowania. W szczególności wynika to wprost z przepisów art. 167 Konstytucji RP (zwłaszcza ust. 1 i 4), art. 8 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż „*gmina otrzymuje środki finansowe w wysokości koniecznej do wykonania zadań zleconych*”. Jednocześnie art. 49 ust. 1 ustawy o dochodach jst stwierdza, iż „*Jst wykonująca zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami otrzymuje z budżetu państwa dotacje celowe w wysokości zapewniającej realizację tych zadań*”. Zacytowane powyżej przepisy jednoznacznie stanowią, że jednostkom samorządu terytorialnego zapewnia się udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań, a dochodami jednostek samorządu terytorialnego są ich dochody własne oraz subwencje ogólne i dotacje celowe z Budżetu Państwa. Zmiany w zakresie zadań i kompetencji jednostek samorządu terytorialnego muszą więc następować wraz z odpowiednimi zmianami w podziale dochodów publicznych.

W szczególności rażąco niski poziom finansowania zadań zleconych powoduje, że samorzady dofinansowują te zadania w skali około połowy rzeczywistych kosztów ich wykonywania. Mimo to gminy i powiaty - zwracając uwagę na zbyt niskie dotacje - wykazały liczne dowody swej odpowiedzialności za Państwo, realizując te zadania na poziomie zapewniającym obywatelom odpowiednią obsługę, dopłacając własne środki kosztem zadań własnych.

Reasumując, Zarząd Śląskiego Związku Gmin i Powiatów nie zgadza się ze stanowiskiem Rządu RP dotyczącym negatywnej oceny przedłożonego obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz wnosi o kontynuację prac legislacyjnych w odniesieniu do tego projektu.